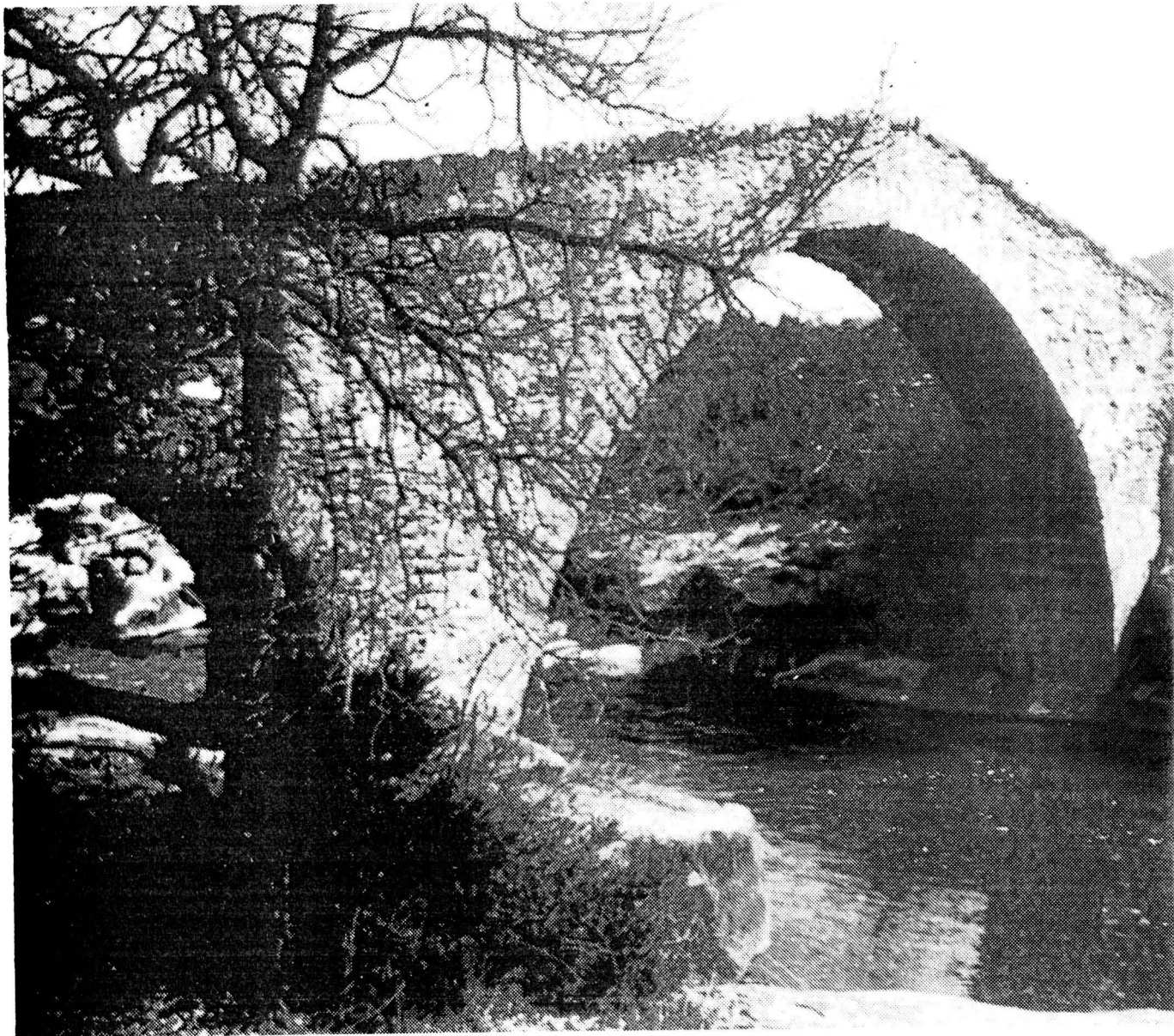

Cap a la recopilació del patrimoni artístic del Berguedà

Pont de Merlès

R. VILADÉS

La Comarca del Berguedà té un interessant Patrimoni Artístic que cal conèixer i valorar. Testimonis arqueològics i artístics són moltes vegades les úniques restes per a conèixer tota una època.

L'anomenat "martyrium" de Sorba (Montmajor) del S. VI, ampliat en època visigòtica i també pre-romànica, fou aprofitat per a la construcció romànica de Santa Maria de Sorba (s.XI). Altres exemples del nostre pre-romànic són l'anomenat Castellot de Viver (Viver i Serrateix) i l'absis de Sant Marc de Cal Bassacs (Gironella), entre altres.

Entre les 112 esglésies romàniques del Berguedà hi trobem excepcionals

edificis com Sant Jaume de Frontanyà i Sant Llorenç prop Bagà (Guardiola) al costat d'altres, no menys interessants, com Sta. Margarida de Mercadal (l'Espunyola), Sant Llorenç dels Porxos (Castellar del Riu), Sant Mateu de Fumanya (Figols Vell), Sant Julià de Freixens (Vallcebre) i Sant Miquel de Turbians (Gisclareny). Monestirs Medievals com Sant Pere de la Portella (La Quar), Castells com el de Gòsol o el de Blancafort (Cercs), ponts com el de la Farga Vella a Castellar de N'Hug, al de Pedret (Cercs), el Pont Vell (La Pobla de Lillet), etc... Les portes ferramenta romàniques com la de Castell de l'Areny i les lipsanote-

ques com la de La Nou.

La plàstica romànica dona a la nostra comarca testimonis excepcionals a nivell de pintura: són coneguts arreu del món els frontals de Santa Maria d'Avià, el frontal de Sant Sadurní de Rotgers (Borredà), el de Sant Andreu de Sagàs, així com les Pintures Murals de St. Quirze de Pedret (Cercs), Sant Martí de Puig-reig i Sant Pau de Casserres. L'excepcional capítol de la Talla Romànica té excel·lents exemples en la majestat de la Pobla de Lillet i en verges romàniques com la de Queralt (Berga) i la Mare de Déu de Gresolet.

L'Arquitectura Gòtica s'assimilà tardanament al Berguedà; St. Joan

L'EROL

de Berga i sobretot Sant Esteve de Bagà són exemples d'aquestes construccions seguint tipologies romàniques ja en plena època del gòtic. L'orfebreria religiosa ofereix notables exemples d'encensers i custòdies d'aquest estil. La Mare de Déu de Falgars (s.XV) (La Pobla de Lillet) pertany també a aquest estil.

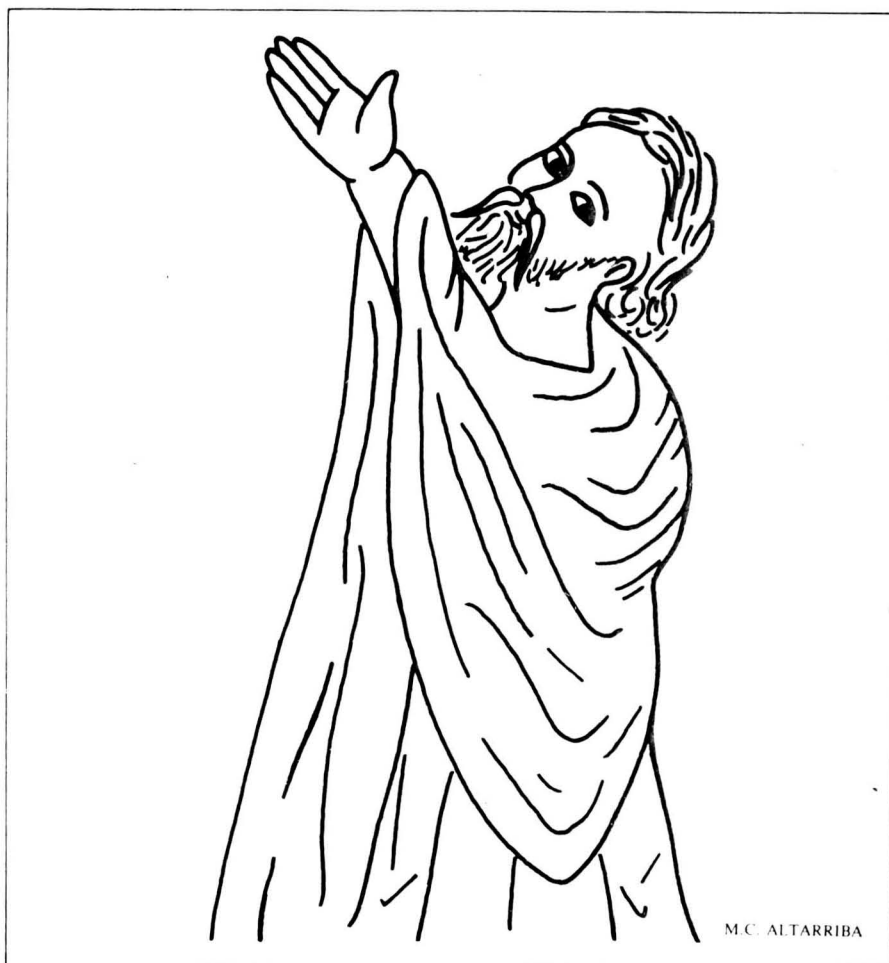
El Renaixement no té a Catalunya un arrelament massa fort; perduren les formes gòtiques i d'aquestes gairebé es passa al barroc. El Berguedà quedà inclòs dins d'aquesta tònica general, però l'orfebreria religiosa ens ha deixat algunes de les mostres d'aquesta època: Calze de Plata (s. XVII) de Bagà i de Ceres, la Creu del s. XVII conservada a Montmajor i provinent de St. Esteve de Pujol de Planès.

Interessants retaules barrocs es conserven a l'Espunyola (procedents de St. Martí de Corrà), a Saldes, així com l'excel·lent exemple del Retaulle de la Mare de Déu dels Àngels de Casserres. L'orfebreria barroca fou molt rica i abundant; entre els molts testimonis farem esment dels calzes, custòdies i bust de Sant Esteve a Bagà.

El claustre neoclàssic de Santa Maria de Serrateix, així com els retaules les de Montclar i Capolat són mostres de la producció artística d'aquest període.

En el capítol de les realitzacions més interessants del s.XIX i XX a la nostra comarca farem esment a l'urbanisme i a l'arquitectura de les nostres colònies industrials (torres, esglésies, fàbriques i jardins) fins ara menystinguts, però molt interessants: el conjunt de la fàbrica de ciment del Clot del Moro (Castellar de N'Hug), els Jardins Artigas a la Pobla de Lillet, ... etc. són, juntament amb l'església Parroquial de Sta. Eulàlia de Gironella, d'Alexandre Soler i Marc, exemples d'aquesta arquitectura modernista-historicista tan peculiar.

No oblidarem pas, en tot aquest recull d'informació i documentació sobre el nostre patrimoni artístic, les nostres Cases Pairals on millor s'han conservat les tradicions i l'essència de la nostra comarca i del nostre país. Cases com Palau i Ferreres a Olvan; Vilardaga, Canelles i Gonfaus a Sa-

M.C. ALTARRIBA

Fragment de pintures romàniques de St. Andreu de Cal Pallot (s. XIII) (municipi de Puig-reig)

gàs; La Cortada a Sta. Maria de Merlès; Canudas, Barbats, Ca n'Eloi i el Soler a Casserres; Els Quatre Vents a l'Espunyola, Les Eres de Gardilans a Vilada; Puigercós a Borredà, el Mas d'Avià, ... etc.

Malgrat la nostra comarca té un interessant patrimoni conservat, la quantitat de peces artístiques perdudes és incommensurable. Moltes de les manifestacions arquitectòniques pateixen les conseqüències de l'abandonament i també els efectes de molta gent que no respecten els conjunts que visiten. Durant la Guerra Civil foren destruïts gran nombre de retaules barrocs o neoclàssics, destruïdes quantitats d'esglésies de gran interès, malmeses peces de gran qualitat artística... la difícil situació d'aquells moments no justifica la gran pèrdua cultural. Moltes de les pintures romà-

niques més interessants del Berguedà es conserven actualment als Museus de Barcelona, Vic i Solsona. Gràcies a l'esforç de molta gent s'han salvat.

Un dels nostres objectius és donar a conèixer totes les manifestacions artístiques de la nostra comarca; volem també fer incidència en la necessitat de respectar-les i conservar-les. Que es conservi el nostre patrimoni a la nostra comarca i si el cas fa necessari, per la seva conservació, integrar alguna de les peces en un Museu, que aquest sigui el desitjable *Museu Comarcal del Berguedà*.

Subscriu-te a

L'EROL